

[Wilhelm]

bejde i udvalget sørge for, at kommissoriet også kommer til at indeholde, at man skal undersøge mulighederne for at undgå – jeg siger ikke, det er den rigtige løsning, men jeg siger, den også bør undersøges – en særlovgivning, der går på begrebet sindssyge, og i stedet for lave den nødvendige bemyndigelseslov til administrative frihedsberøvelser, så det ikke knytter sig til sindssygebegrebet. Det synes jeg er en meget, meget vigtig ting, vi har fået henvendelse om i retsudvalget, hvor vi ikke er afklaret med hensyn til, om det er den rigtige løsning, men hvor vi i hvert fald synes, at den mulighed sideløbende bør undersøges samtidig med en mere traditionel mulighed for revision af sindssygeloven.

Jimmy Stahr (S):

Må jeg også starte med at rose VS for det baggrundsmateriale, vi har modtaget. Det er, hvis jeg ikke træder VS for nær, et regeringsforslag værdigt – ja, jeg har i tidens løb endda set en del regeringsforslag, der ikke virkede halvt så velforberedte.

Jeg kunne nu tage de enkelte punkter i forespørgslen og i baggrundsmaterialet og sætte ja og nej ved de ca. 36 spørgsmål, det består af, men jeg har nu valgt en lidt anden fremgangsmåde bl.a. på grund af den korte tid, idet jeg vil fremhæve nogle hovedpunkter om de sindslidendes vilkår og sige lidt om vores holdning til dem. Det berører selvfølgelig også for en stor del VS' spørgsmål.

Et spørgsmål, som har optaget mig en del og mere og mere i den sidste tid, er spørgsmålet om selve det at have en sindssygelov. Eller sagt på en anden måde: har vi i dag overhovedet brug for en særlovgivning for sindssyge? Jeg synes, dette spørgsmål bliver mere og mere relevant, jo mere man trænger ned i problemerne. Vi har på mange måder ændret holdning, i hvert fald den holdningsprægende del af befolkningen, med hensyn til sindslidelser, og disse ændringer kunne tolkes i retning af mindre særlovgivning på området. Måske kunne en stor del af sindssygelovgivningen faktisk indgå i en eksisterende lovgivning på indenrigsministerens og på justitsministerens områder og andet henvises til administrativ praksis.

Det er indlysende, at jeg ikke alene ved sådan en forespørgselsdebat som denne kan tage stilling til så vigtigt et punkt, og derfor

er det nødvendigt, at der arbejdes videre med det. Men jeg synes, at det også skulle nævnes ved denne lejlighed, ikke mindst fordi vi nu af justitsministeren har hørt, at man vil ned-sætte det omtalte udvalg.

Et andet spørgsmål, der har været en del debat om i den senere tid, og som også stod i centrum, da vi diskuterede de radikales beslutningsforslag, er spørgsmålet om retsgarantierne. Her kan jeg henholde mig til, hvad tidligere socialdemokrater har sagt, og de indvendinger, der er kommet fra f.eks. Landsforeningen Sindslidendes Vel.

Retsgarantierne er koncentreret om to led. Der er for det første en formaliseret indlæggelsesprocedure, som implicerer en atteststedende læge, politiet og en psykiatrisk overlæge. For det andet er der reglerne om adgang til at klage over tvangstilbageholdelse på hospitalet med senere mulighed for at indbringe afgørelsen for domstolene.

Jeg er indstillet på, at man går disse retsgarantier efter i sømme. De virker ærligt talt ikke særlig overbevisende. Både Landsforeningen og VS' papirer påpeger nogle huller, hvis man kan bruge et så svagt ord om noget, der på visse områder betænkeligt nærmer sig frihedsberøvelse på en sådan måde, at vi aldrig ville finde os i dem i andre sammenhænge.

Disse ting må strammes op, hvis vi fortsat skal have en sindssygelov. Klagerreglerne må også være udformet på en sådan måde, at de virkelig tilgodeser en patients muligheder, og patienter er svagere stillet, hvad enten det er psykiatriske eller somatiske patienter. Jeg tror, de fleste af os her har erfaringer fra et hospitalsophold, og vi ved alle sammen, at man ikke skal have været mange dage på et hospital, før man bliver lullet ind i sådan en ubehjælpssomhed, som det kræver ekstra energi og mod at slå sig ud af, hvis man vil klage eller prøve at hævde sine rettigheder.

Det skal ikke opfattes som en kritik af hospitalspersonalet. Jeg tror faktisk, at vi alle sammen ønsker denne ubehjælpssomhed, men den må ikke få indflydelse på en i forvejen vanskelig klagevej.

Men patienten står jo ikke alene, er der så nogen der vil sige; patienten har en tilsynsværge. Ja men også her er det spørgsmålet, om det fungerer efter det, som jeg gerne tror var lovens hensigt i 1938. Ved samtaler med Landsforeningen, patienter og plejepersonale